

Nr 35.

Ankom till Riksdagens kansli den 13 maj 1913 kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av § 24 värnpliktslagen den 14 juni 1901, dels ock en i anledning av propositionen väckt motion.

Närvarande: Herrar Widén, Lindhagen, af Ekenstam, Söderbergh, Stärner, Gezelius, Alexanderson, greve Lagerbjelke, von Baumgarten, greve Spens, Petersson i Lidingö villastad, Pettersson i Södertälje, Pettersson i Bjälbo, Jansson i Edsbäcken, Olsson i See och Borg.

Uti en den 27 mars 1913 dagtecknad proposition, nr 220, vilken blivit till lagutskottet hänvisad, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för samma dag föreslagit Riksdagen att antaga följande förslag till

Lag

om ändrad lydelse av § 24 värnpliktslagen den 14 juni 1901.

Härigenom förordnas, att § 24 värnpliktslagen skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 24.

Värnpliktig är skyldig att tjänstgöra vid det truppslag av hären eller uti den tjänst vid flottan, vartill han inskrivits eller överförts, dock att i de fall, Konungen prövar erforderligt, icke vapenför värnpliktig skall vara skyldig att även vid annat truppslag eller i annan tjänst fullgöra tjänstgöring.

Denna lag träder genast i kraft.

Greve Carl
Hamiltons
motion.

I sammanhang med berörda proposition har utskottet till behandling förehaft en i anledning av densamma inom Första kammaren av greve Carl Hamilton väckt, till lagutskottet hänvisad motion, nr 162, av följande lydelse:

»Uti proposition nr 220 har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga förslag till lag om ändrad lydelse av § 24 värnpliktslagen den 14 juni 1901.

Propositionen avser sådan ändring i sagda lag, att uttrycklig föreskrift däri införes om skyldighet för *icke vapenför värnpliktig* att i de fall, Konungen prövar erforderligt, tjänstgöra även vid annat truppslag eller i annan tjänst än den vartill han inskrivits eller överförs. Någon motsvarande bestämmelse rörande *vapenför värnpliktig* föreslås däremot icke.

Skulle åt värnpliktslagen givas den avfattning, som i propositionen föreslagits, komme *lagens ordalydelse* uppenbarligen att få den innebörd, att Kungl. Maj:t må i erforderliga fall beordra icke vapenför värnpliktig att tjänstgöra vid främmande truppslag, men att Kungl. Maj:t icke tillerkännes samma befogenhet beträffande vapenför värnpliktig, eller, med andra ord, den föreslagna omformuleringen av § 24 värnpliktslagen komme att verka såsom ett *förbud* mot beordrande av vapenför värnpliktig till varje slags tjänstgöring vid främmande truppslag såväl i fred som i krig.

Kungl. Maj:ts ändringsförslag innebär sålunda en stark inskränkning i den befogenhet, Kungl. Maj:t haft alltifrån lagens tillkomst, såsom den hittills tolkats, en befogenhet, vilken även på senaste tid upprepade gånger begagnats. Av den i propositionen förebragta utredningen — särskilt av generalstabschefens däri anförda yttrande — framgår emellertid, att den rätt att kommendera även vapenföra värnpliktiga till tjänstgöring vid främmande truppslag, som Kungl. Maj:t allt hittills ansetts hava och obestritt utövat, icke kan utan allvarliga olägenheter avstås. Ja, det förefaller t. o. m. av motiveringen som om det varit även chefens för lantförsvarsdepartementet tanke, att Kungl. Maj:ts rätt att kommendera vapenföra från ett truppslag till ett annat icke kan alldeles undvaras, då han (sid. 10) berör att »viss utbildning *regelmässigt* måste förläggas till mer än ett truppförband». Under sådana förhållanden torde den föreslagna lagparagrafen, åt vilken givits en form, som måste anses innebära förbud för sådana kommenderingar för framtiden, icke kunna anses lämplig.

I själva verket förekomma kommenderingar av värnpliktiga från ett truppslag till ett annat i ganska stor omfattning. Såsom exempel

på — om man så vill uttrycka sig — regelmässigt återkommande dylika kan, utöver det av departementschefen angivna exemplet, anföras: Kommendering från olika truppslag till s. k. *kommissarieskolor*, sammandragna vid visst truppslag, kommendering av trängen i förvaltningstjänst tilldelade värnpliktiga till *förplägnadsskolor*, i flera fall förlagda vid ett infanteriregemente, kommendering av särskilt utvalda värnpliktiga ur olika truppslag till *velocipedordonnansskolor*, förlagda till det truppförband vederbörande arméfördelningschef bestämmer o. s. v.

Men icke mindre nödvändiga än de regelmässigt återkommande kommenderingarna äro sådana, som kunna anses vara av mera tillfällig natur. Till dylika kunna räknas de kommenderingar, som vid fälttjänstövningar äga rum från ett truppslag till ett annat, t. ex. till infanteriet av spaningsryttare från kavalleriet och av kuskar från trängen. På nyligen gjorda kommenderingar i stor omfattning av sådant slag lämna de av Kungl. Maj:t utfärdade föreskrifterna för förra årets stora fälttjänstövningar exempel.

Såsom ett annat exempel på sådan kommendering av tillfällig art kan anföras, hurusom år 1911 en del träng-beväring inom II arméfördelningen med anledning av barnförlamningsepidemi beordrades att under repetitionsövningarna tjänstgöra vid vissa infanteriregementen. I ännu större omfattning förekommo kommenderingar till främmande truppslag under en följd av år närmast efter antagandet av 1901 års härordning, i det att de värnpliktige, vilka inom VI arméfördelningsområdet uttagits till fästningsartilleriet vapenövades vid infanteriet, »såsom infanterivärnpliktige».

De anförda exemplen torde till fyllest ådagalägga icke blott att Kungl. Maj:t, enligt den tolkning, som värnpliktslagen allt hittills fått, *har* rätt att kommendera värnpliktiga från ett truppslag till ett annat, utan även att denna rätt icke utan allvarliga olägenheter kan avhändas Kungl. Maj:t. Då härtill kommer, att icke ens något försök gjorts att framställa denna rätt såsom på något sätt förgriplig gent emot de värnpliktiges berättigade intressen eller av andra skäl obehörig, så må det väl förefalla i hög grad olämpligt att nu kringskära denna rätt, så mycket mer som den i § 33 värnpliktslagen Kungl. Maj:t tillerkända rättigheten att i särskilda fall *överföra* värnpliktig från ett truppslag till ett annat — i vilken rätt ingen ändring ifrågasättes — är långt mer vittgående än kommenderingsrätten och kan leda till den längre fredstjänstgöring, som är gällande för vissa truppslag.

Därest den nuvarande bestämmelsen uti § 24 värnpliktslagen någon sin varit avsedd att innebära sådan begränsning av Kungl. Maj:ts kom-

menderingsrätt, som chefen för lantförsvarsdepartementet gjort gällande, borde detta framgå av paragrafens motivering i förslaget till 1885 års värnpliktslag. I dessa motiv finnes intet särskilt angivet rörande ifrågasvarande paragraf, men motiven hänvisa till 1882 års av särskilda kommitterade utarbetade härordningsförslag, på vilket förslag 1885 års värnpliktslag är byggd. Rörande § 24 värnpliktslagen angives i berörda förslag (motiven sid. 168) följande: »I ändamål att i början av art. V införa en allmän bestämmelse om värnpliktigs tjänstgörings-skyldighet har kommittén i § 24 stadgat, att värnpliktig är skyldig tjänstgöra vid det vapen, i vilket han inskrives . . . .». Denna motivering synes icke giva något stöd för den uppfattning om den nuvarande paragrafens innebörd, som kommit till uttryck i propositionen.

I det föregående har frågan skärskådats huvudsakligen ur *fredstjänstgöringens* synpunkt. Men liksom behovet att kommendera värnpliktiga från ett truppslag till ett annat i fred starkast framträder vid de övningar, som i eminentaste grad äro en förberedelse för kriget, nämligen vid de i större omfattning utförda fälttjänstövningarna, så är det uppenbart, att *i krig* måste oupphörligt framträda behov av att kunna *kommendera* värnpliktiga till tjänstgöring även vid annat än ett eget truppslag. Någon hänsyn härtill synes icke hava tagits vid den nu föreslagna lagtextens formulering. Denna gör nämligen ingen skillnad på fredstjänstgöring och krigstjänstgöring. Antages förslaget, kommer det att verka såsom förbud för Kungl. Maj:t även att i krig kommendera vapenföra värnpliktiga från ett truppslag till ett annat. Men att ett sådant förbud skulle kunna medföra högst ödesdigra konsekvenser och icke utan våda för rikets försvar under alla förhållanden respekteras torde ligga i öppen dag. Exempelvis skulle det ju i krig kunna inträffa, att brist på läkare uppkomme vid ett truppslag, under det att vid ett annat finnes överskott på värnpliktiga läkare. Vid fästningsförsvaret skulle man genom detta förbud vara förhindrad att ersätta bortskjutna hantlangare vid artilleriet med infanterister o. s. v. Det säger sig själft, att det icke kan vara lämpligt att åt värnpliktslagen giva en avfattning, som blir till hinder för att i dylika fall använda vare sig läkare eller annan värnpliktig personal, varhelst försvarets intressen så kräva.

Genom värnpliktslagens § 33 finnes ingen dylik *kommenderingsrätt* tillerkänd Konungen, ty denna paragraf berör tydligen en helt annan rätt, nämligen att *överflytta* värnpliktiga från ett truppslag till annat.

Då det väl knappast är tänkbart, att man vid värnpliktslagens stiftande avsett att förbjuda de värnpliktiges användning vid annat än eget truppslag *i krig*, då vidare denna *kommenderingsrätt* icke beröres i

§ 33 — där enligt motiven till lagen Konungen tillerkännes viss *överflyttningsrätt* »för tillgodoseende av de krav, som mobiliseringen framställer» — så synes lagstiftaren uppenbarligen hava ansett, att § 24 värnpliktslagen icke lade hinder i vägen härför. Men då i sistnämnda paragraf ingen åtskillnad göres mellan värnpliktigs tjänstgöringsskyldighet i krig och i fred, så synes lagstiftaren också hava ansett, att den värnpliktige kunde och borde kunna i fred likaväl som i krig kommanderas till tjänstgöring vid annat än eget truppslag.

På till synes synnerligen vägande skäl har chefen för generalstaben i sitt i propositionen anförda yttrande gjort sig till tolk för den uppfattningen, att ifrågavarande kommanderingsrätt måste anses själffallen, men å andra sidan framhållit, att *om* den lagtolkning, vilken numera omfattats av chefen för lantförvarsdepartementet, skulle tillerkännas vitsord, *då* vore lagändring givervis erforderlig. Att denna lagändring i så fall ovillkorligen behövde omfatta vapenföra såväl som icke vapenföra värnpliktiga framgår med all önskvärd tydlighet av yttrandet i övrigt.

Såsom av det ovan anförda framgår, torde Kungl. Maj:ts rätt att kommandera värnpliktiga — vapenföra såväl som icke vapenföra — från ett truppslag till ett annat vara dels *oavvisligen nödvändig*, dels också *redan nu befintlig*. Men då Kungl. Maj:t själf genom den nu framlagda propositionen kan anses hava förklarat, att denna rätt icke längre förefinnes, så torde det vara nödvändigt att genom lagändring tillerkänna Kungl. Maj:t denna rätt i den utsträckning den hittills haft — icke, såsom föreslagits, begränsad till enbart de icke vapenföra.

Jag får därför hemställa, att Riksdagen, under förklaring att Kungl. Maj:ts proposition ej kan i oförändrat skick antagas, måtte besluta, att § 24 värnpliktslagen skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 24.

Värnpliktig är skyldig att tjänstgöra vid det truppslag av hären eller uti den tjänst vid flottan, vartill han inskrivits eller överförs, ävensom i de fall, Konungen prövar erforderligt, även vid annat truppslag eller i annan tjänst.»

På förslag av Kungl. Maj:t beslöt 1912 års Riksdag, att fredstjänstgöringstiden för icke vapenföra värnpliktiga, som inskrevos 1912 eller senare, skulle nedsättas till 182 dagar, ävensom att beträffande

dylika värnpliktiga, vilka inskrivits tidigare än år 1912, Konungen ägde bestämma i vad mån nedsättning till 182 dagar av dittills föreskriven tjänstgöringstid skulle kunna ske.

I anledning härav förordnade Kungl. Maj:t den 22 mars 1912, att tjänstgöringstiden för icke vapenföra värnpliktiga tillhörande hären, vilka inskrivits före år 1912, skulle nedsättas med 30 dagar, varjämte i generalorder samma dag föreskrevs följande:

»På det att de icke vapenföras arbetskraft, allt efter olika behov och tillgång, må kunna på lämpligaste sätt tillgodogöras, må arméfördelningschef beordra icke vapenföra, vilka tilldelats ett truppslag, till tjänstgöring vid ett annat av samma eller olika truppslag, i senare fallet med de värnpliktigas eget medgivande.»

Sedan chefen för fjärde arméfördelningen i underdånig skrivelse den 17 oktober 1912 anmält, att vid vissa regementen erforderligt antal icke vapenföra på frivillighetens väg icke kunnat erhållas, föreslog nämnde arméfördelningschef i förnyad underdånig skrivelse av den 3 december 1912, att för undanröjande av de svårigheter, som i berörda avseende yppats, § 24 i värnpliktslagen, vilket lagrum med dess nuvarande lydelse ansåges lägga hinder i vägen för kommendering av värnpliktiga från ett truppslag till ett annat, måtte erhålla följande ändrade lydelse:

»Värnpliktig är skyldig att tjänstgöra vid det truppslag av hären eller uti den tjänst vid flottan, vartill han tilldelats. *I de fall Konungen prövar erforderligt, är värnpliktig skyldig tjänstgöra även vid annat truppslag eller i annan tjänst.*»

Sedan över berörda förslag yttranden inhämtats från övriga arméfördelningschefer, militärbefälhavaren på Gottland samt cheferna för generalstaben, marinstaben och kustartilleriet, har detsamma jämte de i anledning därav avgivna yttrandena inom lantförvarsdepartementet blivit föremål för närmare övervägande. Sedan förslaget därvid omarbetats, har detsamma i det skick det sålunda slutligen erhållit med förevarande proposition för Riksdagen framlagts.

Beträffande de skäl, som legat till grund för ifrågavarande lagförslag, får utskottet hänvisa till det vid propositionen fogade utdrag av det i statsrådet förda protokoll.

Utskottet har vid granskning av lagförslaget icke funnit anledning att däremot framställa någon anmärkning.

Vidkommande det i greve Hamiltons motion framställda yrkande för så vitt det går längre än propositionen, har, såsom av statsråds-

protokollet framgår, denna fråga varit föremål för departementschefens övervägande. Departementschefen har emellertid icke ansett någon föreskrift i förevarande hänseende böra meddelas rörande vapenföra värnpliktiga och såsom skäl därför bl. a. anført:

»För den vapenföre avser fredstjänstgöringen framför allt att vara en skola till utbildning i de färdigheter, som krävas av det truppslag och den tjänst han tillhör. Vid sådant förhållande och då utbildningen vid de olika truppslagen och tjänsterna i allmänhet är väsentligt olika, torde — bortsett från de fall, då viss utbildning *regelmässigt* måste förläggas till mer än ett truppförband, såsom exempelvis i fråga om de till trängen i egentlig sjukvårdstjänst uttagna värnpliktiga — det icke böra ifrågakomma, att den vapenföre värnpliktige ens någon kortare tid fullgör fredstjänstgöringen vid annat truppslag än det han tillhör.»

Då vad departementschefen sålunda anført enligt utskottets förmenande äger riktighet och då, såsom därav framgår, något behov av särskilda bestämmelser i det i greve Hamiltons motion avsedda hänseende icke synes föreligga, har utskottet funnit sig böra stanna vid Kungl. Maj:ts förslag och följaktligen icke kunnat tillstyrka bifall till motionen.

På grund av vad utskottet sålunda anført får utskottet hemställa:

- 1:o) att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition måtte av Riksdagen bifallas; samt
- 2:o) att greve Carl Hamiltons omförmälda motion icke måtte föranleda någon Riksdagens åtgärd.

Stockholm den 13 maj 1913.

På lagutskottets vägnar:

JOHAN WIDÉN.

Reservationer:

dels av herr *Petersson i Lidingö villastad*, som, med instämmande av herrar greve *Lagerbjelke, von Baumgarten*, greve *Spens* och *Pettersson i Bjälbo*, anført:

»I det av chefen för generalstaben avgivna yttrande, som finnes omförmält i motiveringen till förevarande kungl. proposition, har nämnda

chef med mycken styrka gjort gällande, att det *måste* finnas rätt att till tjänstgöring vid visst truppslag eller tjänst beordra även andra värnpliktiga än de, som blivit tilldelade ifrågavarande truppslag eller tjänst; att det också ansetts självfallet, att en dylik rätt att kommendera till tjänstgöring från ett truppslag till ett annat tillkomme Kungl. Maj:t; samt att han ansåge, att värnpliktslagens nuvarande lydelse ingalunda utgjorde hinder för sådan kommendering.

En sådan uppfattning av värnpliktslagens innebörd har även, enligt vad i den kungl. propositionen upplyses, gjort sig gällande vid generalorder, som åren 1910 och 1911 utfärdats angående inkallande av vissa militärbetare vid infanteriregemente till tjänstgöring vid truppförband av kavalleriet, artilleriet eller trängen för skötsel av kronans hästar m. m. Och denna tillämpning av värnpliktslagens bestämmelser har mig veterligen icke varit föremål för anmärkning inom riksdagen. Den står ock i god överensstämmelse med lagens innehåll i övrigt.

Vid sådant förhållande synes mig giltig anledning hava saknats att frångå den uppfattning, som sålunda gjort sig gällande, att § 24 värnpliktslagen icke lägger hinder i vägen för Kungl. Maj:t att kommendera värnpliktiga till tjänstgöring från ett truppslag till ett annat.

Emellertid har, såsom av den kungl. propositionen framgår, numera åt sagda § i värnpliktslagen givits en snävare tolkning, så att Kungl. Maj:t år 1912 ansett sig förhindrad att angående militärbetares inkallande till tjänstgöring vid annat vapen meddela bestämmelser liknande dem som gåvos 1910 och 1911. Och föredragande departementschefen uttalar, att han icke kan anse att § 24 värnpliktslagen inrymmer för Kungl. Maj:t någon rätt därtill.

Denna föredragande departementschefens uppfattning torde — även om man icke kan dela densamma — nödvändiggöra ett förtydligande av värnpliktslagens innebörd, så att icke de värnpliktiges utbildning och försvarets effektivitet bliva lidande på en formalistisk tolkning av en lagparagraf. Skall ett sådant förtydligande ske, lär det dock icke kunna inskränkas till att avse allenast de icke vapenföra, såsom i den kungl. propositionen föreslagits, utan böra omfatta alla värnpliktiga, evad de äro vapenföra eller icke. I annat fall komme ändringen av lagens ordalydelse otvivelaktigt att innebära jämväl en ändring i sak, som, då en mera avsevärd del av krigsmakten sammandrages, såsom vid fälttjänstövningar, mobilisering och i krig, icke ens lär kunna präthållas.

Jag anser därför, att utskottet bort hemställa om sådan ändring av § 24 värnpliktslagen, som i greve Hamiltons motion är föreslagen, där-

vid dock till förekommande av allt missförstånd torde böra göras det tillägg, att värnpliktig, som, på grund av att Konungen prövat sådant nödigt, inkallats till tjänstgöring vid annat truppslag eller i annan tjänst, än han genom inskrivning eller överföring tilldelats, därigenom icke må betungas med längre tjänstgöringstid än som förut varit för honom bestämd.

Jag hemställer alltså, att Riksdagen måtte antaga ifrågavarande § i värnpliktslagen i följande lydelse:

§ 24.

Värnpliktig är skyldig att tjänstgöra vid det truppslag av hären eller uti den tjänst vid flottan, vartill han inskrivits eller överförts ävensom i de fall, Konungen prövar erforderligt, även vid annat truppslag eller i annan tjänst, dock utan ökning av den tjänstgöringstid, som genom inskrivningen eller överföringen blivit för honom bestämd.

dels av herrar af Ekenstam och Gezelius;

dels ock av herrar Lindhagen och Borg, vilka anför:

»Uti 24 § har fastslagits skyldighet för värnpliktig att tjänstgöra vid det truppslag eller uti den tjänst, vartill han inskrivits eller överförts. Detta innefattar på samma gång en viss trygghet för den värnpliktige att ej kunna sättas till andra skyldigheter i berörda avseende än vad som efter vederbörlig prövning vid inskrivningsförrättning eller överföring blivit bestämt. Någon principiell skillnad mellan vapenför eller icke vapenför kan här icke äga rum.

Nu har emellertid i följd av beslutet år 1912 om inskränkning i antalet icke vapenföra, vilka skola utbildas som värnpliktiga, inträffat att vapenföra värnpliktiga, som under pågående vapenövning överföras till icke vapenföra, i regel ej kunna få kvarstå vid det vapenslag eller uti den tjänst, vartill de blivit inskrivna eller överförda. Här måste således en allmän ny indelning äga rum. Stadgandet i 33 §, enligt vilket Konungen endast för särskilda fall äger verkställa överföring, kan således ej här vara tillämpligt. Någon förrättning, därvid förenämnda allmänna överföring kan äga rum, förefinnes ej heller. Det återstår således endast att lägga indelningen i Konungens hand samt komplettera 24 § med en föreskrift i sådant syfte.

Häraf följer emellertid, att denna komplettering ej bör få avse något mera än som av behovet sålunda påkallas. Att, såsom i propositionen ifrågasättes, lägga i Konungens hand en befogenhet att utom för de

särskilda fallen enligt 33 § och det här nyss anförda fallet jämväl i allmänhet få överföra redan inskrivna eller för särskilda fall överförda icke vapenföra kan ej vara riktigt eller av förhållandena påkallat. Av motiven till propositionen framgår ock, att vid inskrivningarna av icke vapenföra nu, såsom ock rätteligen bör ske, tages hänsyn till de förändrade förhållandena enligt därför uppgjord plan samt att propositionen framkommit för att tillgodose det ovannämnda behovet, som ej kan tillgodoses vid inskrivningsförrättningarna.

Ännu mindre kan med ovannämnda uppfattning tillstyrkas yrkandet i herr Hamiltons motion, vilket giver Konungen en *allmän* befogenhet att efter gottfinnande upphäva resultatet av inskrivningsförrättningarna även för vapenföra, om än detta kan anses vara ur motionärens synpunkt ett konsekventare förslag än Kungl. Maj:ts.

Motionen synes dock i själva verket avse ej detta utan endast att trygga åt Konungen en befogenhet till *tillfälliga kommenderingar för särskilda fall*, vilket måhända ej tillkommer regeringsmakten på grund av 33 §, som av åtskilliga anses innebära allenast en rätt till definitiv och bestående överföring för särskilda fall. Detta är en helt annan sak än det, som fått uttryck i motionens påyrkade tillägg till 24 §.

I vad mån den nu gällande värnpliktslagen, stödd av sakens natur, är tillräcklig att ordna denna angelägenhet eller icke, har för övrigt ej blivit tillfyllest utrett allenast genom motionen. Särskilt må ock erinras, att det åberopade syftet att trygga truppernas användning i krigstid efter förefintligt behov ej kan anses tillräckligt tillgodosett genom att lämna den saken uteslutande åt Konungens avgörande, vilket givetvis ej alltid hinner inhämtas under pågående krig, ifall nu ett sådant mot all förmodan skulle för oss inträffa. Då i regeringspropositionen synes uttalat, att den av motionären förordade angelägenheten är tillräckligt tillgodosedd genom gällande lag, och vi ej hunnit bilda oss någon uppfattning, i vad mån detta kan anses vara riktigt eller icke, samt den av motionären berörda särskilda angelägenheten i varje fall ej hör hemma i 24 § eller får lösas på sätt han där föreslagit, ha vi varit förhindrade att i det sammanhang, vari frågan av motionären nu väckts, föreslå ens en skrivelse med begäran om utredning. Med den uppfattning av frågans laga innebörd i olika avseenden, som av oss ovan utvecklats, framgår emellertid, att det av oss ifrågasatta tillägget till 24 § ej på något sätt kan inverka på uppfattningen om gällande lags ställning till frågan om rätt för Konungen att göra tillfälliga kommenderingar för särskilda fall.

Det är att hoppas, att det nu av oss ifrågasatta tillägget till 24 § skall, såsom ock ställts i utsikt, ej annat än i nödfall leda till kommanderingar utom arméfördelningen. Någon särskild bestämmelse härom i lagen ha vi därför ansett oss ej böra föreslå.

Det hemställes alltså:

att Riksdagen med avslag å herr Hamiltons motion måtte allenast på det sätt bifalla propositionen, att 24 § i värnpliktslagen erhåller följande lydelse:

»Värnpliktig är skyldig att tjänstgöra vid det truppslag av hären eller uti den tjänst vid flottan, vartill han inskrivits eller överförts, dock att i de fall, Konungen prövar erforderligt, icke vapenför värnpliktig, som under pågående vapenövning överföres från vapenföra, skall vara skyldig att fullgöra tjänstgöring även vid annat truppslag eller i annan tjänst.»
